

ประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ฉันทะ จันทะเสนา^{1*}

Received : April 21, 2019

Revised : June 7, 2019

Accepted : August 1, 2019

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เสนอการวัดประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีเส้นล้อมกรอบข้อมูล (Data Envelopment Analysis : DEA) ด้วยแบบจำลอง BCC (Banker, Charnes & Cooper, 1984) ใช้ปัจจัยผลิตสองชนิด คือ งบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษา และจำนวนบุคลากรรวม ผลผลิตแปดชนิด คือ ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ (ฉันทะ จันทะเสนา, 2561) และอีก 7 ชนิดจากปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมของ จอย ทองหล่อมสี (2555) เก็บข้อมูลจากนักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 9 แห่งในภาคกลาง

ผลการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี การศึกษาในอนาคตเสนอให้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหมด เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิภาพที่แท้จริงของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบต่อสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏ

¹ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มรภ.วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: zhandhak3@gmail.com

THE EFFICIENCY OF SOCIAL RESPONSIBILITY OF RAJABHAT UNIVERSITY

Chanta Jhantasana^{1*}**Abstract**

This study propose to measure the efficiency of social responsibility of university using Data Envelopment Analysis (DEA) by BCC model (Banker, Charnes & Cooper, 1984). The two inputs are the government budget per student and number of total university personel. The eight outputs are efficiency of expenditure spending (Jhantasana, 2018) and others seven outputs from social responsibility indicators (Joy Tongkoms, 2555). Data were collected from students and personels of nine Rajabhat universities in the central region.

The data envelopment analysis (DEA) measures the efficiencies of Rajabhat university within the range of less than or equal to one. The efficiency universities are determine an efficiency frontier. If the efficiencies are measured within the range of greater than or equal to one, then the worst performances of Rajabhat university are determine an inefficiency frontier. The result show efficiency university are Nakhon Pathom Rajabhat University, Muban Chonbeuang Rajabhat University and Kanchanaburi Rajabhat University. For all Rajabhat university obtain the real efficiency scores thus we propose to study all Rajabhat university in Thailand

Keywords : Efficiency, Social Responsibility, Rajabhat University

¹ Associate, Professor, Economics Branch, Management science, Valayaalongkorn Rajabhat University, in royal patronage Patumtani,

* Corresponding author, e-mail: zhandhak3@gmail.com

บทนำ

การพัฒนาองค์กรในอนัตตนิยมนั้นเน้นยอดขาย ส่วนแบ่งการตลาดและกำไรสูงสุด ซึ่งอาจเอาเปรียบผู้เกี่ยวข้องบ้าง แต่องค์กรยุคใหม่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม คือ ดำเนินกิจการอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและคุณธรรม ไม่สร้างผลลบต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มทั้งผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า คู่ค้า และชุมชน คือ การดำเนินงานขององค์กรต้องส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นการพัฒนายั่งยืนทั่วองค์กร คือ ต้องรับผิดชอบต่อสังคม

มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรหลักของสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยจึงสำคัญเพราะเป็นพลังทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยผลิตบัณฑิตเก่งดีมีสุขเข้าสู่สังคม ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม³ เสนอว่าถ้ามหาวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความดี (ทำคุณไม่ทำโทษ) มีความสามารถ (คิด, ทำ, จัดการ, ปฏิสัมพันธ์) และมีความสุข (กาย, ใจ, ปัญญา) สังคมจะได้บุคคลากรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้สังคมโดยรวมดีขึ้นและเป็นสุข ความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชน เพื่อความสุขแห่งมหาชน หรือ พหุชนะหิตายะ พหุชนะสุขายะ (เกษม วัฒนชัย, 2553) “การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยควรดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ซึ่งมีความสำคัญรองจากธรรมาภิบาล คือ ธรรมาภิบาลเป็นแกนขาให้มหาวิทยาลัยเดินสู่เป้าหมาย ส่วนความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นจิตวิญญาณของมหาวิทยาลัย บุคลากรของมหาวิทยาลัยทุกระดับจึงต้องมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม โดยทุกกิจกรรมต้องกำหนดว่าตอบสนองต่อปัญหาบ้านเมืองอย่างไร พัฒนาบ้านเมืองอย่างไร เมื่อมหาวิทยาลัยจัดการภายในองค์กรแล้วต้องก้าวไปสู่สังคมโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นทิศทาง ถ้าดำเนินเพียงเรื่องธรรมาภิบาลแต่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมารองรับ ทิศทางของมหาวิทยาลัยจะไขว้เขว ดังนั้นกล่าวกันว่ามหาวิทยาลัยอยู่บนหอคอยงาช้างไม่สนใจบ้านเมือง เพราะมหาวิทยาลัยไม่ได้ใช้ความรับผิดชอบต่อสังคมมากำหนดทิศทางของมหาวิทยาลัย แต่ถ้ามหาวิทยาลัยนำความรับผิดชอบต่อสังคมมากำหนด จะได้ทิศทางที่เป็นประโยชน์”(เกษม วัฒนชัย, 2553, หน้า 7) มหาวิทยาลัยจึงต้องมีทั้งธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมคู่กันไป ด้วยธรรมาภิบาลเป็นเรื่องภายในมหาวิทยาลัย ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องครอบคลุมทั้งภายนอกและในมหาวิทยาลัย ปัจจุบันผู้มีส่วนได้เสียและภาครัฐให้ความสนใจปัญหาธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยร่าจักษ์มากขึ้น แต่แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมยังอาจใหม่ต่อผู้เกี่ยวข้อง ปกติมหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมตามพันธกิจการจัดการศึกษา แต่ด้วยปัญหาหลายประการรวมถึงปัญหาธรรมาภิบาล อาจทำให้การดำเนินการความรับผิดชอบต่อสังคมยังไม่เด่นชัดนัก คือ อาจยังไม่เห็นความสำคัญ ไม่เป็นระบบ และครอบคลุมเท่าที่ควร ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐพยายามศึกษาและแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยตระหนักถึงภารกิจที่ต้องดำเนินการและจัดการศึกษาอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

Vallaey (2008) เสนอว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยประกอบด้วยสี่ด้าน คือ **หนึ่ง**ความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงาน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ขบวนการประชาธิปไตยภายในองค์กร และสิ่งแวดล้อม **สอง**ความรับผิดชอบต่อจัดการศึกษา และวิธีการสอนเป็นต้น **สาม**ความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับผลผลิต และการเผยแพร่ความรู้ การวิจัย ปรัชญา และ **สี่**ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการมีส่วนร่วมของสังคม คือ มหาวิทยาลัยควรมีบทบาทหน้าที่เกินกว่าเรื่องการศึกษา การสร้างความรู้ และการเผยแพร่ความรู้ (Arik & Penn (2012) สังคมมีความคาดหวังต่ออุดมศึกษามาก มหาวิทยาลัยจึงไม่ควรทำหน้าที่เพียงผลิตบัณฑิต วิจัย และบริการวิชาการต่อสังคม แต่ต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยสร้างกลไกช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจ สร้างสันติภาพ มีบทบาทในการพัฒนา และสร้างการเปลี่ยนแปลงสู่สังคม โดยการสร้างพื้นฐานการวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงผลิตพลเมืองโลกที่มีความรับผิดชอบและมีจริยธรรม ทำหน้าที่เป็นคลังปัญญา (Think Tank) ให้แก่สังคม มีการสื่อสารกับสังคมหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญรับใช้องค์กรอื่น ๆ ไม่ใช่เป็นหอคอยงาช้าง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรสร้างให้นักศึกษาตระหนัก ในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม และที่สำคัญคือสถาบันอุดมศึกษาต้องใส่ใจประเด็นความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และช่วยลดปัญหาการเสียเปรียบทางสังคม (UNESCO, 2009)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 9 แห่งในเขตภูมิภาคกลาง

³ <http://www.gotoknow.org/posts/433059>

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ตัวอย่าง และสถานที่เก็บข้อมูล

ประชากรของการศึกษานี้คือผู้มีส่วนได้เสียของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ บุคลากรและครอบครัว นักศึกษา ผู้ปกครอง บริษัทคู่ค้า องค์กรบริหารส่วนปกครองท้องถิ่นที่ตั้งและพื้นที่บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย การศึกษาสมรรถนะหรือประสิทธิภาพนั้นสมควรศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหมด เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพหรือสมรรถนะ แต่ด้วยข้อจำกัดของเวลาและงบประมาณจึงเลือกมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในภาคกลางจำนวน 9 มหาวิทยาลัย ดังนี้ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (ARU) 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RPRU) 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (RRU) 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (TRU) 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (VRU) 6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (PBRU) 7. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (KRU) 8. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) และ 9. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU)

จำนวนประชากรประมาณ α คน⁴ จำนวนตัวอย่างกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละมหาวิทยาลัย และใช้ตารางแสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ความเชื่อมั่นของผลการวิจัยที่ร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นร้อยละ 5 จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำ 400 คน การศึกษานี้เก็บจากจากมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งละ 200 คน จากบุคลากร 100 และนักศึกษา 100 จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 1,800 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างบังเอิญ คือ พบบุคลากรและนักศึกษาจะทำแบบสอบถาม

2. ตัวแปรที่ศึกษา เช่นตัวแปรลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตัวแปรที่เป็นปัจจัยผลิต (Inputs) คือ 1.จำนวนงบประมาณทั้งหมดเฉลี่ยต่อหัวนักศึกษา 2.จำนวนบุคลากรทั้งหมดและผลผลิต (Outputs) 1. คะแนนประสิทธิภาพธรรมาภิบาล 2. องค์กรประกอบการดูแลแก้ปัญหา ชุมชนและสังคม 3. องค์กรประกอบการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม 4. องค์กรประกอบการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม 5. องค์กรประกอบการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน 6. องค์กรประกอบการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม 7. องค์กรประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมและ 8. องค์กรประกอบจริยธรรมทางวิชาการ

3. วิธีศึกษา:

การวัดประสิทธิภาพโดยวิธีเส้นล้อมกรอบข้อมูล (Data Envelopment Analysis: DEA) การศึกษานี้ใช้วิธีการวัดประสิทธิภาพ ที่พิจารณาเปรียบเทียบปัจจัยผลิต (Inputs) และผลผลิต (Outputs) วิธีเส้นล้อมกรอบข้อมูลเสนอโดย Charnes, Cooper & Rhodes (1978) เป็นวิธีประเภทนอนพารามิตริก (non-parametric) ไม่ใช้รูปแบบฟังก์ชัน แต่ใช้เทคนิคโปรแกรมเชิงเส้นตรงสามารถใช้ปัจจัยและผลผลิตหลายชนิดเข้าร่วมวิเคราะห์ได้ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-section) การศึกษานี้วัดประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏปี 2560 โดยทั่วไปคะแนนประสิทธิภาพวัดจากค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของผลผลิตต่อปัจจัยผลิต ดังนี้

$$\text{คะแนนประสิทธิภาพ} = \frac{\text{weighted_sum_of_outputs}}{\text{weighted_sum_of_inputs}} \quad (1)$$

การวัดปัจจัยผลิต: งบประมาณต่อหัวนักศึกษา คือจำนวนงบประมาณทั้งหมดคืองบประมาณจากเงินแผ่นดินที่ได้รับจากรัฐบาลในแต่ละปี และงบประมาณจากเงินรายได้ต่อจำนวนนักศึกษารายปี จำนวนบุคลากรทั้งหมด คือจำนวนบุคลากรประจำทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนรายปี

การวัดผลผลิต : 1.คะแนนประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของวิทยาลัยราชภัฏได้จาก ฉันทะ จันทะเสนา (2561) เป็นคะแนนของปี 2557 -2558 และคะแนน องค์กรประกอบการดูแลแก้ปัญหา ชุมชนและสังคม องค์กรประกอบการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม องค์กรประกอบการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม องค์กรประกอบการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน องค์กรประกอบการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม องค์กรประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม และองค์กรประกอบจริยธรรมทางวิชาการ ใช้ตัวบ่งชี้ของ จอย ทองหล่อศรี (2555) แบบสอบถามเก็บเมื่อตุลาคม 2560

ประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคมใช้วิธีเส้นล้อมกรอบข้อมูล(DEA) เช่นเดียวกัน คือ ถ้ากำหนดให้วัดประสิทธิภาพธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 9 แห่งโดยมีปัจจัยผลิต 2 ชนิด และผลผลิต 8 ชนิดดังสมการที่ (2)

⁴ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ศึกษาอย่างชัดเจน

$$\begin{aligned}
 & \max \frac{\sum_{k=1}^8 v_i y_{kp}}{\sum_{j=1}^2 u_j x_{ij}} \\
 & \text{s.t.} \frac{\sum_{k=1}^8 v_k y_{ki}}{\sum_{j=1}^2 u_j x_{ji}} \leq 1 \quad \forall i \\
 & v_i, u_j \geq 0 \quad \forall k, j
 \end{aligned} \tag{2}$$

โดย

- k = 1 ถึง 8 (จำนวนผลผลิต)
 j = 1 ถึง 2 (จำนวนปัจจัยผลิต)
 i = 1 ถึง 9 (จำนวน DMU: มหาวิทยาลัยราชภัฏ)
 y_{ki} = จำนวนผลผลิต k ที่ผลิตโดยราชภัฏ i
 x_{ji} = จำนวนปัจจัยผลิต j ที่ใช้โดยราชภัฏ i
 v_k = น้ำหนักที่มีต่อผลผลิต k
 u_j = น้ำหนักที่มีต่อปัจจัยผลิต j

4. แบบสอบถาม

แบบสอบถามใช้ข้อมูลตามการศึกษาของ จอย ทองกล่อมศรี ซึ่งข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นผลผลิตของการวัดประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

ความเที่ยงของแบบสอบถามวัดโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาดังตารางที่ 2 ซึ่งทุกตัวแปรมีค่าค่อนข้างสูงมากกว่า 0.7 อาจเพราะแบบสอบถามได้จัดทำไว้อย่างดีแล้ว

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงแบบสอบถามของแต่ละตัวแปร

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์แอลฟา
การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม	0.930
การใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม	0.918
การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาสังคม	0.940
การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	0.951
การบริหารแบบมีส่วนร่วมจำนวน	0.938
จริยธรรมทางวิชาการ	0.955

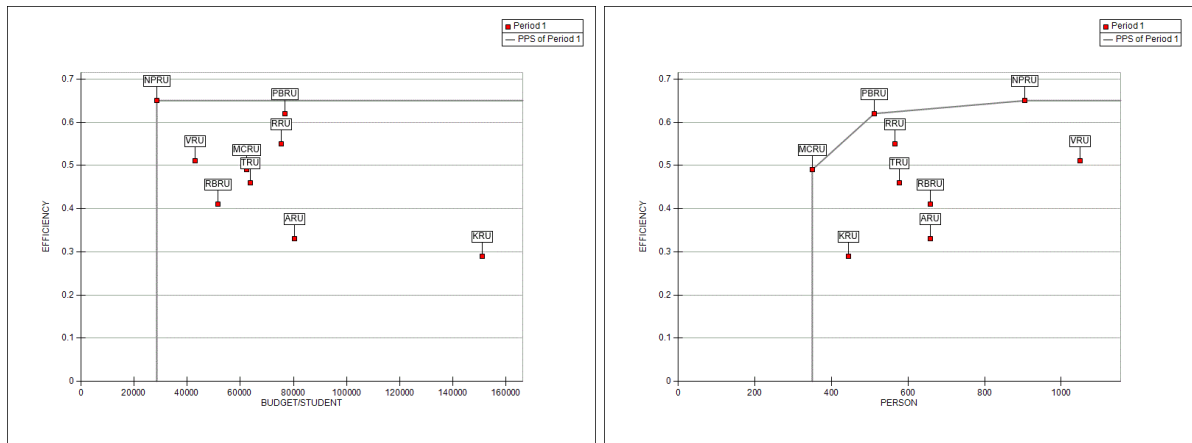
2. ลักษณะเส้นล้อมกรอบข้อมูล

รูปภาพเส้นล้อมกรอบข้อมูลแสดงถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยผลิตแต่ละชนิดกับผลผลิตแต่ละชนิดของแต่ละมหาวิทยาลัย สถาบันใดผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูลแสดงว่าสามารถใช้ปัจจัยผลิตชนิดนั้นผลิตผลผลิตชนิดนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดตามแบบจำลอง BCC (1984) แบบผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Costant return to scale) รูปภาพเส้นล้อมกรอบข้อมูลแสดงไปตามผลผลิต 8 ชนิดโดยแกนตั้งเป็นผลผลิต แกนนอนเป็นปัจจัยผลิตสองชนิด เช่นรูปภาพ 1 ก. แกนตั้งคือประสิทธิภาพการใช้จ่าย

งบประมาณ แคนนอน คือ งบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษา รูปภาพ 1 ข. แกนตั้งคือประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ แคนนอน คือ จำนวนบุคลากรรวม แสดงความสัมพันธ์ตามผลผลิตดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ของผลผลิตและคะแนนประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

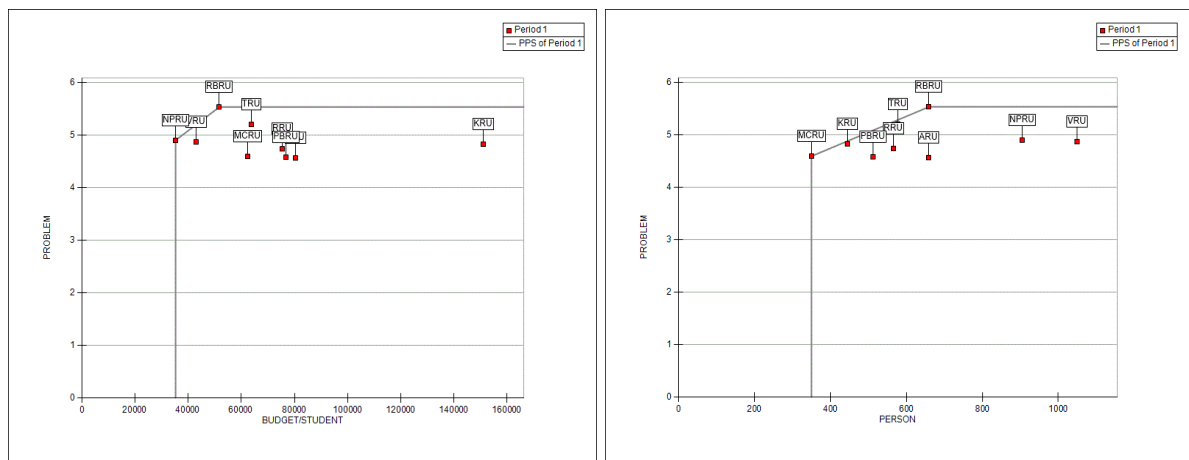
ภาพที่ 1 (ก) วัดประสิทธิภาพการณงบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษา เป็นปัจจัยผลิต และคะแนนประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ที่ผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) รูปภาพ 1 (ข) วัดประสิทธิภาพการณ จำนวนบุคลากรเป็นปัจจัยผลิต กับคะแนนประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (PBRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) ซึ่งการผลิตตั้งอยู่บนเส้นล้อมกรอบข้อมูล

ภาพที่ 1 (ก,ข)

2.2 ความสัมพันธ์ของผลผลิตและองค์ประกอบารดูแลแก้ปัญหา ชุมชนและสังคม

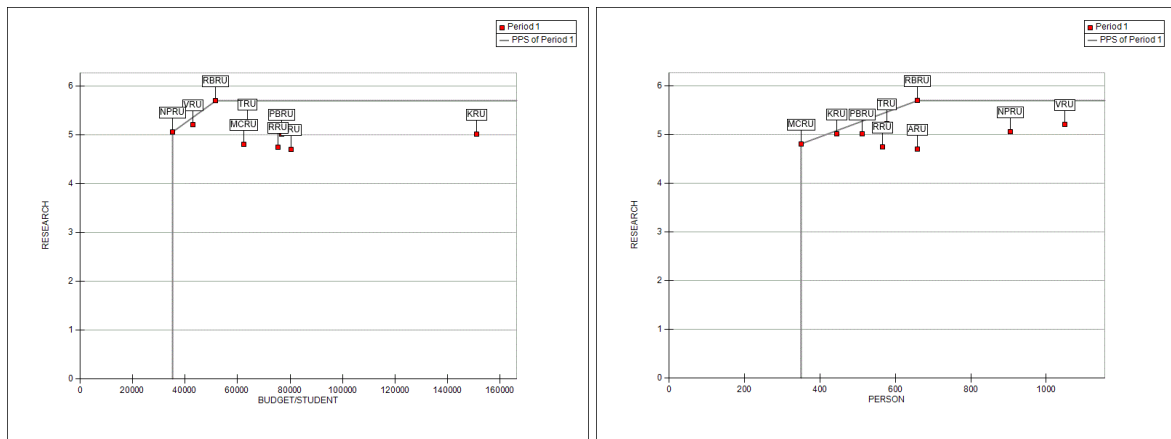
ภาพที่ 2 (ก) วัดประสิทธิภาพการณงบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษาเป็นปัจจัยผลิต และคะแนนองค์ประกอบารดูแลแก้ปัญหา ชุมชนและสังคมเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ที่ผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาวิทยาัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU) รูปภาพ 2 (ข) วัดประสิทธิภาพการณจำนวนบุคลากรรวมเป็นปัจจัยผลิต และคะแนนองค์ประกอบารดูแลแก้ปัญหา ชุมชนและสังคมเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU) และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU)

ภาพที่ 2 (ก,ข)

2.3 ความสัมพันธ์ของผลผลิตและองค์ประกอบารวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม

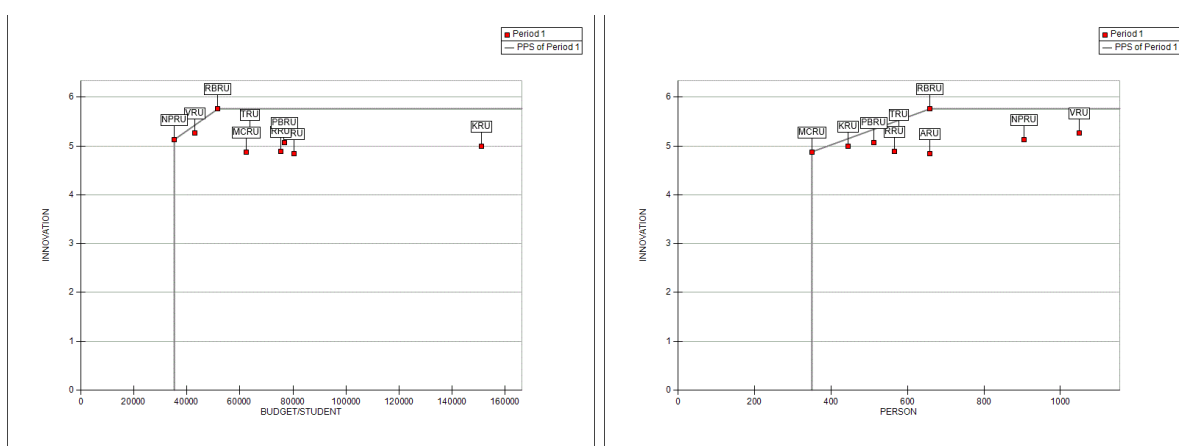
ภาพที่ 3 (ก) วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานงบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษา และคะแนนการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU) รูปภาพ 3 (ข) แสดงมหาวิทยาลัยที่ใช้จำนวนบุคลากรรวมเป็นปัจจัยผลิต และคะแนนการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (RBRU)

ภาพที่ 3 (ก,ข)

2.4 ความสัมพันธ์ของผลผลิตและองค์ประกอบการใช้วัดกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม

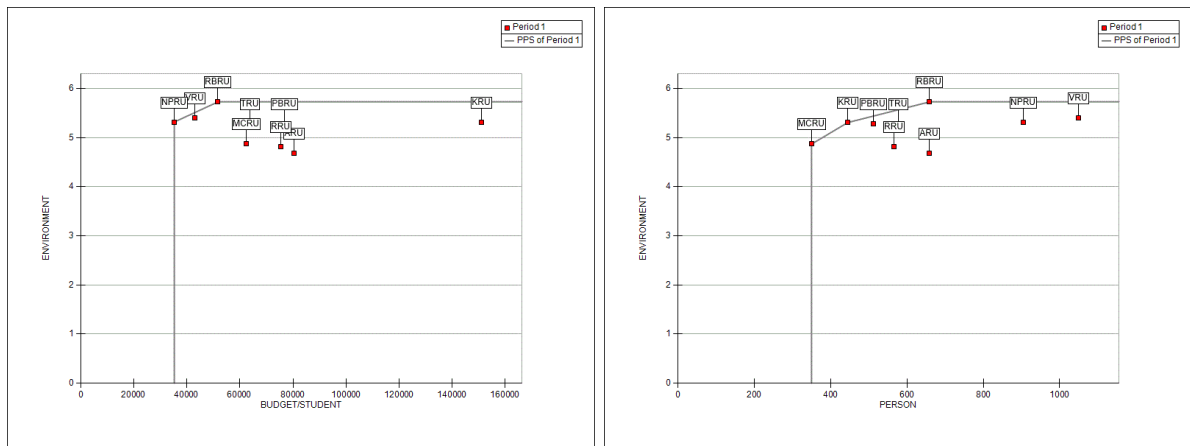
ภาพที่ 4 (ก) วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานแผ่นดินต่อหัวนักศึกษาเป็นปัจจัยผลิต และคะแนนการใช้วัดกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU) รูปภาพ 4 (ข) วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานจำนวนบุคลากรรวมเป็นปัจจัยผลิต และคะแนนการใช้วัดกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดซึ่งผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU)

ภาพที่ 4 (ก,ข)

2.5 ความสัมพันธ์ของผลผลิตและองค์ประกอบการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน

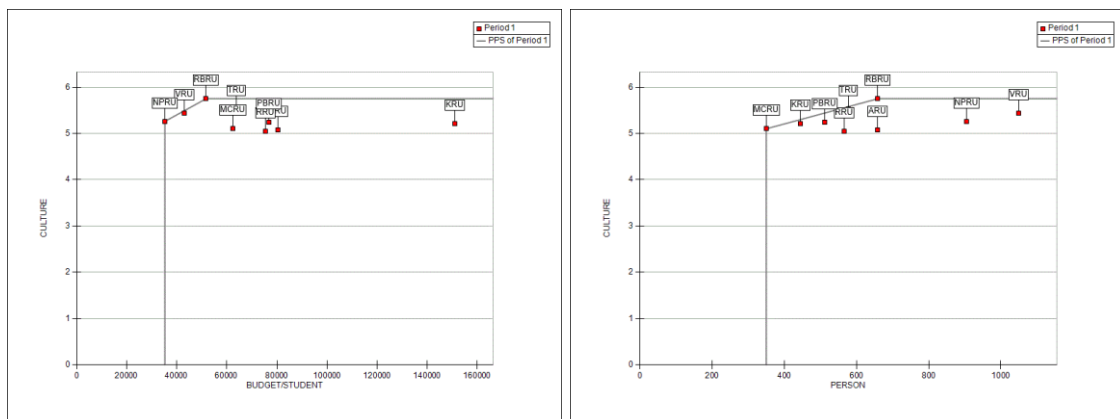
ภาพที่ 5 (ก) วัดประสิทธิภาพการณิ ใช้งบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษาเป็นผลผลิต และคะแนนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดซึ่งผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU) รูปภาพ 5 (ข) วัดประสิทธิภาพการณิที่ใช้ปัจจัยผลิต จำนวนบุคลากรรวมกับคะแนนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดซึ่งผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (KRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU)

ภาพที่ 5 (ก,ข)

2.6 ความสัมพันธ์ของผลผลิตและองค์ประกอบการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

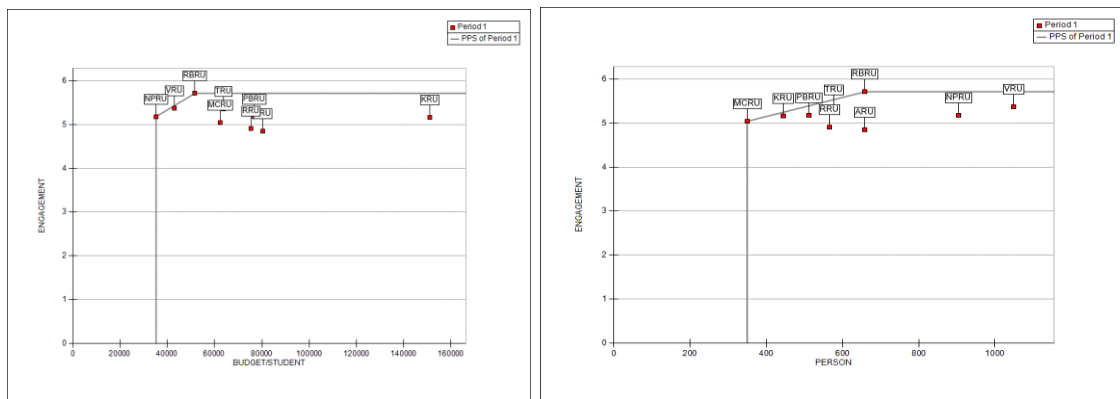
ภาพที่ 6 (ก) วัดประสิทธิภาพการณิใช้งบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษาเป็นปัจจัยผลิต และคะแนนการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (VRU) รูปภาพ 6 (ข) วัดประสิทธิภาพการณิจำนวนบุคลากรรวมเป็นปัจจัยผลิต และคะแนนการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU) และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU)

ภาพที่ 6 (ก,ข)

2.7 ความสัมพันธ์ของผลผลิตและองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

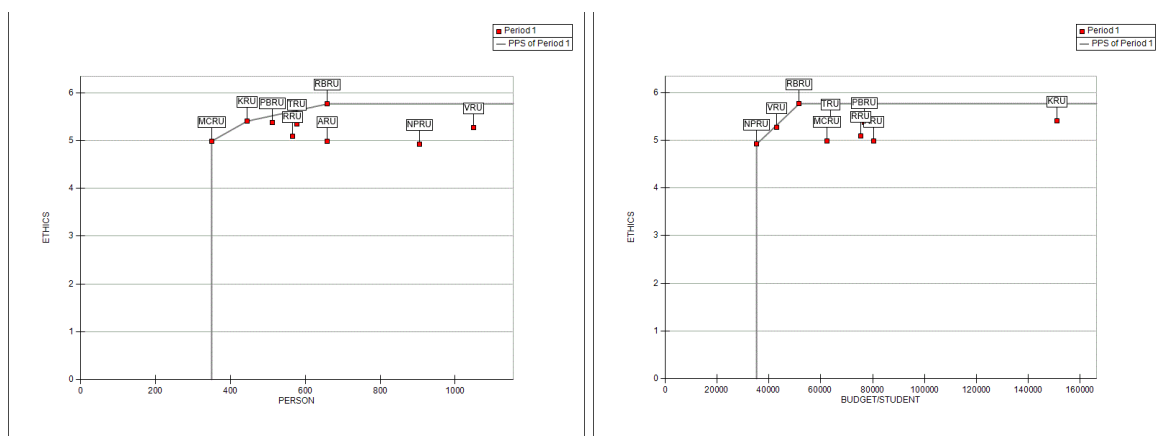
ภาพที่ 7 (ก) วัดประสิทธิภาพการณ้ใช้ปัจจัยงบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษา เป็นปัจจัยผลิต กับ คะแนนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (VRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU) รูปภาพ 7 (ข) วัดประสิทธิภาพการณ้ใช้จำนวนบุคลากรรวมเป็นปัจจัยผลิต กับผลผลิตคะแนนการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU)

ภาพที่ 7 (ก,ข)

2.8 ความสัมพันธ์ของผลผลิตและองค์ประกอบจริยธรรมทางวิชาการ

ภาพที่ 8 (ก) วัดประสิทธิภาพการณ้ใช้งบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษาเป็นปัจจัยผลิต และคะแนนจริยธรรมทางวิชาการเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดซึ่งผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (KRU) และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU) รูปภาพ 8 (ข) วัดประสิทธิภาพการณ้ใช้จำนวนบุคลากรรวมปัจจัยการผลิต และคะแนนจริยธรรมทางวิชาการเป็นผลผลิต พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดผลิตบนเส้นล้อมกรอบข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (VRU) และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU)

ภาพที่ 8 (ก,ข)

3. ประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคม

คะแนนประสิทธิภาพเป็นการวัดเปรียบเทียบระหว่างหน่วยวัดหรือมหาวิทยาลัยที่ศึกษา โดยมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับหนึ่ง มหาวิทยาลัยอื่นที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่าจะมีคะแนนประสิทธิภาพต่ำกว่าในแต่ละมหาวิทยาลัยจะเปรียบเทียบผลผลิตสองชนิดกับปัจจัยการผลิตแปดชนิด ปัจจัยผลิต คือ งบประมาณแผ่นดินต่อหัวนักศึกษา และจำนวนบุคลากรรวม และผลผลิต คือ คะแนนประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละมหาวิทยาลัย คะแนนองค์ประกอบการดูแลแก้ปัญหา ชุมชนและสังคม คะแนนองค์ประกอบการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม คะแนนองค์ประกอบการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม คะแนนองค์ประกอบการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชน คะแนนองค์ประกอบการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม คะแนนองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม และองค์ประกอบจริยธรรมทางวิชาการ สรุปรวมจากหัวข้อ 2.1 -2.8 พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ 9 แห่งมีคะแนนประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคมดังตารางที่ 3 การศึกษานี้วัดประสิทธิภาพด้วยวิธีเส้นล้อมกรอบข้อมูล ซึ่งวัดเปรียบเทียบกันเองของหน่วยวัด โดยมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดจะมีประสิทธิภาพเท่ากับหนึ่ง มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่าจะมีประสิทธิภาพลดลงไปตามลำดับ

มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพความรับผิดชอบสังคมสูงสุดมีประสิทธิภาพเท่ากับ 1 คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU) และ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU) มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพรองลงมา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (PBRU) มีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.96 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (TRU) มีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.91 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (VRU) มีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.89 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (KRU) มีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.86 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (RRU) มีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.82 โดยมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยที่สุด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (ARU) มีคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.68

ตารางที่ 3 คะแนนประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 9 แห่ง

	มหาวิทยาลัย	คะแนนประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคม
1	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (ARU)	0.68
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (RBRU)	1
3	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (RRU)	0.82
4	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (TRU)	0.91
5	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (VRU)	0.89
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (PBRU)	0.96
7	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (KRU)	0.86
8	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (NPRU)	1
9	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (MCRU)	1

อภิปราย และเสนอแนะ

การศึกษานี้เสนอวิธีวัดประสิทธิภาพความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยวิธีวิเคราะห์เส้นล้อมกรอบข้อมูล มีปัจจัยผลิตสองชนิด และผลผลิต 8 ชนิด องค์การหนึ่งจะมีประสิทธิภาพดีกว่าอีกแห่งถ้าใช้ปัจจัยผลิตเท่ากันแต่ได้ผลผลิตมากกว่า หรือได้ผลผลิตเท่ากันแต่ใช้ปัจจัยผลิตน้อยกว่า ผลผลิต 2- 8 ได้จากแบบสอบถามผู้มีส่วนได้เสียของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งที่คะแนนไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ปัจจัยที่มีน้ำหนักทำให้คะแนนประสิทธิภาพแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยผลิตของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง คือ มหาวิทยาลัยที่มีต้นทุนเฉลี่ยต่อหัวนักศึกษาต่ำ และมีจำนวนบุคลากรน้อยกว่า แนวโน้มมีประสิทธิภาพมากกว่าถ้าคะแนนผลผลิตใกล้เคียงกัน

การวัดประสิทธิภาพเป็นการเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ดังนั้นจะทราบประสิทธิภาพที่แท้จริงของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งได้ชัดเจนขึ้นถ้าศึกษาประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหมด นอกจากนั้นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีส่วนได้เสียของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง คือ นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นตอบแบบสอบถามได้เฉพาะมหาวิทยาลัยตน จึงไม่สามารถตอบแบบสอบถามเปรียบเทียบผลผลิตของมหาวิทยาลัยทั้งเก้าแห่งได้ ซึ่งไม่สามารถดำเนินการเช่นนั้นได้เพราะมิได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ แม้คะแนนที่ได้รับจากแบบสอบถามของการศึกษามีความน่าเชื่อถือ แต่เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจทัศนคติและความคิดเห็น ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียของแต่ละมหาวิทยาลัยอาจมีการรับรู้เรื่องที่

ศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาในอนาคต อาจพิจารณานำคะแนนอื่นที่บ่งชี้ถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยมาใช้เป็นผลผลิต เช่น การรายงานความยั่งยืน (Sustainability report) ที่ปัจจุบันมหาวิทยาลัยทั่วโลกเริ่มตื่นตัวดำเนินการ และมีมหาวิทยาลัยไทย 2-3 แห่งได้จัดทำรายงานดังกล่าวแล้ว รายงานดังกล่าวแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยในองค์รวมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการศึกษา โดยเฉพาะการรายงานแบบ GASU (Sammalisto et al, 2017) คะแนนของรายงานได้จากการประเมินของผู้มีส่วนได้เสียที่พิจารณาให้คะแนนจากหลักฐานเชิงประจักษ์มิใช่เป็นการสำรวจทัศนคติหรือความคิดเห็น

เอกสารอ้างอิง

- เกษม วัฒนชัย. (2553). แนะนำนายกสภามหาวิทยาลัย. **จดหมายข่าว ธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย**. ปีที่2, ฉบับที่ 2.
- ฉันทะ จันทะเสนา และคณะ (2561). ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณและการยุบรวมมหาวิทยาลัยราชภัฏ. **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์** 58(2), 78-99.
- จอย ทองหล่อมสี (2555).การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. http://www.thai-explore.net/documents/vdo_1266_271.pdf
- Arik, M. & Penn, D.A. (2012). **Economic Contributions of Middle Tennessee State University to the Local Community**: <http://capone.mtsu.edu/berc/pdfs/mtsuimpact08.pdf> [1 กันยายน 2560]
- Banker, R.D., Charnes, A., & Cooper, W.W. (1984). Some models for estimating technical and scale inefficiencies in data envelopment analysis, **Management Science**, 30, 1078 – 1092.
- Sammalisto, K., Lozano, R., Abid, M. & Fobbe, L. (2017). **Sustainability report of the university of Gävle 2017**. (Online)
https://www.hig.se/download/18.574aecb1602248a6fb53218/1513154865012/University+of+G%C3%A4vle+GASU_GRI+report+2017.pdf [15 กันยายน 2560]
- UNESCO. (2009). **Societal Commitment and Social Responsibility**. Retrieved from http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/ED/pdf/WCHE_2009/FINAL%20COMMUNIQUE%20WCHE%202009.pdf 5/3/2012. [15 กันยายน 2560]
- Vallaey, F. (2008). **Responsabilidad Social Universitaria: Una Nueva Filosofía de Gestión Ética e Inteligente para las Universidades**. *Revista Educación Superior y Sociedad: nueva Época*, 13(2), 193-220.